

Dato: **01.12.2021**
Sted: **Stavanger**
Saksnr.: **2021/63969**
Dok.nr.: **1**
Saksbehandler:
Janne Gryte Malmin

Midler i Byvekstavtalen - avsatt på fond og budsjettet 2021

Oppsummering:

Som notatet beskriver brukes det midler til drift kollektiv fra flere finansieringskilder i Byvekstavtalen. Det er pr. 1. januar 2020 avsatt totalt 295,4 mill. kroner på ulike fond, men som tydeliggjort i notatet er det behov for å ha betydelige beløp på fond, dels fordi ikke alle mottatte midler skal benyttes til drift kollektiv og dels fordi fondsmidlene skal finansiere større utgifter i de kommende årene. Rogaland fylkeskommune er av den oppfatning at midlene på fond ikke er et reelt mindreforbruk, men en nødvendig avsetning til kommende utgifter.

Styringsgruppemøte Bymiljøpakken 3. november 2021

Bestilling fra møtet:

"Det bes om at RFK utarbeider et notat som redegjør for bruken av driftsmidler knyttet til "reduerte kollektivtakster" og "drift kollektiv". Evt. overskudd for inneværende år og fondsmidler bes vurdert anvendt til gratis buss for alle innbyggere på Nord-Jæren. Dette er viktig for å få flere innbyggere til å bruke bussen - etter pandemien. Økt bruk er helt sentralt for å kunne nå nullvekstmålet som vi er forpliktet til gjennom avtalen."

Signert Byvekstavtale for perioden 2019 - 2029

Belønningsmidler:

Det er avtalt 2 612 mill. kroner 2020-kr belønningsmidler i avtaleperioden, hvorav 315 mill. kroner er bevilget i 2018 og 2019 (løpende kroner). Belønningsmidlene skal bidra til bedre framkommelighet, miljø og helse i storbyområdene ved å dempe veksten i personbiltransport og øke antallet kollektivreiser. Midlene skal brukes i tråd med det overordnede målet i byvekstavtalen.

Tilskudd til reduserte bompenger og økt kollektivsatsing:

Det statlige bidraget til Bussveien øker til 66 pst. som følge av regjeringens bompengavtale, hvor av halvparten av midlene skal gå til reduserte bompenger og halvparten til et bedre kollektivtilbud på Nord-Jæren. Det er beregnet at bidraget vil bli på om lag 1 700 mill. kroner 2020-kr som fordeles med om lag 850 mill. kroner til reduserte bompenger og om lag 850 mill. kroner til bedre kollektivtilbud. Tilskuddet til reduserte bompenger skal brukes til å rekvirere tilsvarende mindre til fylkeskommunale prosjekt. Tilskuddet til bedre kollektivtilbud har følgende aktuelle prosjektområder: Økt satsing på kollektivprioriterende infrastrukturtiltak og elektrifisering av bussflåten, samt øke ruteproduksjonen.

Tilskudd til reduserte kollektivsatser:

Det avsettes statlig bidrag på 50 mill. kroner årlig i tilskudd til reduserte kollektivsatser i perioden 2020-2029. Det forutsettes at styringsgruppen for Bymiljøpakken behandler saken før fylkestinget fatter takstvedtak.

Økt statlig bidrag for å fjerne rushtidsavgiften

Statlig tilskudd på 50 mill. kroner 2020-kr pr år i perioden 2019-2029. En forutsetning for midlene er at fjerning av rushtidsavgift lar seg realisere innenfor nullvekstmålet.

Oversikt over midler som er avsatt på fond 1. januar 2021 og mottatt/budsjettert 2021

	Inngående balanse		Budsjettert bruk	Midler mottatt i
Byvekstavtale post 66	01.01.2021	Mottatt 2021	2021	2021 som ikke er budsjettert i 2021
Belønningsmidler	219 360 745	228 900 000	203 000 000	25 900 000
Reduserte billettpriser på kollektivtrafikk	10 416 681	51 600 000	50 000 000	1 600 000
Reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud	65 585 363	85 550 000	62 700 000	22 850 000
Fjerning av rushtidsavgift på NJ	-	51 600 000	51 600 000	-
Reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud	-	85 550 000	85 550 000	-
Sum	295 362 789	503 200 000	452 850 000	50 350 000

Bruk av belønningsmidler:

Det er avtafestet et beløp på 2 612 2020-kr i belønningsmidler for årene 2018-2029. Fratrasket for utbetalinger av belønningsmidler for 2018 og 2019, innebærer dette en gjennomsnittlig årlig ramme på 228,4 mill. kroner.

Styringsgruppen for Bymiljøavtalen ble i møte 29.09.2021 (sak 41/2021) enige om at det skal stilles 2 203 mill. 2020-kr til disposisjon for drift kollektiv og 409 mill. kroner 2020-kr til Bussveien.

Mill.kr	2020-kr	2021-kr
Bussveien	409	422
Drift kollektiv	2203	2273
Sum belønningsmidler	2612	2696

31.12.2020 ble det avsatt 219,4 mill. kroner på fond hos fylkeskommunen. Noe av årsaken til at midlene ikke er brukt er dels at fylkeskommunen fikk overført 115 mill. kroner for 2019 så sent som i desember 2019 og dels korona-pandemien.

Det er for 2021 mottatt 228,9 mill. kroner, av dette er det budsjettert bruk av 203,0 mill. kroner. Overskytende vil bli avsatt på fond, dvs. det er forventet at det står ca. 245,0 mill. kroner på fond ved årets slutt.

For å få bygget kollektivtrasé fra Jåttå til Ullandhaug (SUS) er et av forslagene til mulig løsning å forskuttere med bruk av belønningsmidlene som er avsatt på fond i påvente av at prosjektet blir tildelt midler i statsbudsjettet.

Tabellen under viser videre disponering av belønningsmidler med avsetning av 422 mill. 2021-kr til Bussveien som besluttet i styringsgruppen for Bymiljøpakken i møte 29. september 2021. Det er derfor behov for å avsette midler til investering i Bussveien hvert år framover. Som tabellen under viser vil belønningsmidler som er avsatt på fond inngå i beløpet som ikke skal brukes på drift kollektiv.

2021-kr	Fondsavsetning	2021	2022	2023	2023	2024	2026	2027	2028	2029	SUM
Forventet tildeling videre i avtaleperioden		228,9	228,9	228,9	228,9	228,9	228,9	228,9	228,9	228,9	2060,1
Drift kollektiv	0	203	203	203	203	203	203	203	207,6	228,9	1638,1
Bussveien	219,4	25,9	25,9	25,9	25,9	25,9	25,9	25,9	21,3	0	422

Før fylkestingets behandling av sak 6/2020 «Byvekstavtalen 2019-2029 – Tilskudd til bedre kollektivtilbud og reduserte kollektivsatser» i møte den 03.03.2020 ble Kolombus sitt forslag til bruk av tilskudd til reduserte bompenger og økt kollektivsatsing og tilskudd til reduserte kollektivsatser behandlet i styringsgruppen for Bymiljøpakken.

Bruk av midler til reduserte billettpriser på kollektiv

Beløpet som stilles til disposisjon for Kolombus blir oppjustert med økning i indeks påfølgende år.

Takstreduksjonen på periodebilletter og dagspass ble innført med virkning fra 1. november 2020, slik at alle midlene på disse postene ble ikke benyttet av Kolombus i 2020. Bruken av enkelte produkt har vist seg å bli større enn det som først var lagt til grunn. Det er tatt høyde for at det kan bli nødvendig å kompensere for dette i en overgangsperiode før nytt billettsystem eventuelt iverksettes, ved bruk av fondsavsetningen.

Det ble i fylkestingets møte 26. oktober 2021 i FT-sak 112/21 «Ny betalingsmodell Kolombus» gitt tilslutning til at Kolombus jobber videre med uttesting og utvikling av ny betalingsmodell som er tenkt å erstatte dagens system med soner og billettkategorier. Ny teknologi kan gi muligheter som gjør betalingen enklere, mer rettferdig, mer bærekraftig og sikre inntekter bedre enn i dag. Løsningen baserer seg på at man istedenfor forhåndskjøpte billetter, bare reiser og betaler for hvor mye man reiser. Ved en politisk tilslutning, kan systemet iverksettes i siste halvdel av 2022. I forbindelse med at det nye billettsystemet blir tatt i bruk, er et mulig

tiltak å sette i gang en kampanje for å få flest mulig til å prøve den nye måten å reise på. Dette vil kunne finansieres ved bruk av midler fra fondsavsetningen. Erfaring fra 1-krones-kampanjen da den nye bomringen ble åpnet fikk mange til å ta i bruk app., og viser at målrettede kampanjer er godt egnet til å gi ønsket resultat.

Bruk av reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud

Det vises her til FT-sak 06/2020 «Byvekstavtalen 2019-2029 – Tilskudd til bedre kollektivtilbud og reduserte kollektivsatser» der fylkestinget sluttet seg til Kolumbus sitt forslag til reduserte bompenger og økt kollektivsatsing og tilskudd til reduserte kollektivsatser, som redegjort i saken. I saken er resterende midler, 23 mill. kr i 2020-kr, avsatt på fond i påvente av elektrifisering av bussflåten på Nord-Jæren, forventet igangsatt fra 2024. Økt ruteproduksjon med bruk av midler fra tilskudd til reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud, ble ikke iverksatt før etter høstferien i 2020 og har medført en større avsetning på fond.

Deler av ruteøkningen som ble satt i gang høsten 2020 vil være med elektriske busser (jfr. FT-sak 126/20 Budsjett 2021 Kolumbus). Det er innvilget støtte fra Enova til ladeinfrastruktur til de elektriske bussene som skal brukes på rute 3, i tillegg er det budsjettert med 12 mill. kroner fra tilskudd til bedre kollektivtilbud. Det er planlagt elektrifisering av bussflåten på Nord-Jæren fra 2026. Investering i ladeinfrastruktur til bussflåten på Nord-Jæren er estimert til 150 mill. kroner (75 mill. kroner i 2025 og 75 mill. kroner i 2026). Midlene som er avsatt på fond er planlagt brukt til dette.